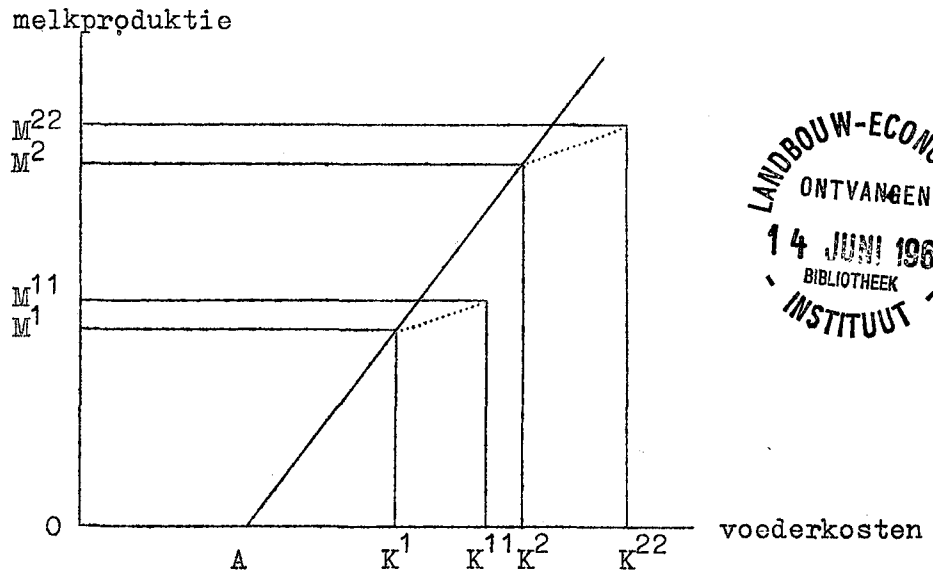

MELKPRIJS EN MELKPRODUKTIE

Stellingen door
Ir. H. Dijkstra, Ir. A. Eriks en Dr. Ir. G. Hamming.

1. De omvang van de melkproduktie wordt (afgezien van rationalisatie) bepaald door de volgende factoren:
  - a. voederintensiteit per koe (hoeveelheid voer per koe),
  - b. verschuiving afkalfdatum,
  - c. het houden van meer of minder melkkoeien per ha:
    - c' door middel van intensiever grondgebruik (bems-ting)
    - c'' door aankopen van ruwvoer (Zuid-Hollands systeem).
2. Voor het bereiken van de meest economische omvang van de melkproduktie is de verhouding tussen de melkprijs en de voederkosten één van de belangrijkste elementen.
3. De relatie tussen de melkproduktie en de voederkosten is schematisch in onderstaande grafiek uitgebeeld.

L 20
70 B

De koe heeft altijd een zekere hoeveelheid onderhoudsvoer nodig (O.A.)
 Gedurende de lactatie-periode geeft de koe (min of meer van nature) wisselende hoeveelheden melk (b.v. OM^1 en OM^2), waarbij een zekere voederbehoefte past (b.v. AK^1 en AK^2). Hierbij geldt gemiddeld, dat de voederbehoefte passend bij 3 kg melk wordt gedekt door 1 kg krachtvoer.
 De boer zal trachten door een extra voedergift (b.v. K^1 K^{11} en K^2 K^{22}) de melkproduktie op te voeren (b.v. met M^1 M^{11} en M^2 M^{22}) totdat de voederkosten van de laatste hoeveelheid melk gelijk zijn aan de opbrengst per kg melk. Bij een prijs van het krachtvoer van 31 ct per kg en een melkprijs van 31 ct per kg zal de boer dus zover gaan, dat de laatste kg melk wordt voortgebracht door 1 kg krachtvoer.

2284692

4. Gedurende de weideperiode zoekt de koe van nature naar een zeker evenwicht tussen de voeding en de melkproduktie. De boer kan dit niet of moeilijk beïnvloeden. Het onder 3 bedoelde afstemmen van de marginale melkproduktie op de marginale kosten kan dan ook alleen met succes gedurende de stalperiode geschieden.
Voor het afstemmen van de marginale melkproduktie per koe is dus alleen (of in hoofdzaak) de verhouding van belang tussen de melkprijs gedurende de stalperiode en de prijs van het voer.
5. Verschuiving van de afkalfdatum heeft gevolgen voor de produktie en de kostprijs omdat een herfstkalver een hogere melkproduktie heeft met een hogere kostprijs dan een voorjaarskalver.
6. Naast de absolute hoogte van de prijs van de melk in de winter is ook nog de verhouding in de prijs tussen winter- en zomermelk van belang voor de rentabiliteit van het wintermelken. Onder invloed van deze factoren heeft zich thans een evenwicht ingesteld tussen zomer- en wintermelken.
7. Het houden van meer melkkoeien zal in het algemeen op moeilijkheden stuiten door gebrek aan stalruimte.
Het houden van meer vee door een intensiever grondgebruik eveneens door een gebrek aan arbeidskrachten vooral in de weidegebieden. Dit laatste kan althans voor afzonderlijke bedrijven worden omzeild door meer ruwvoer aan te kopen. Dit ruwvoer is alleen beschikbaar in de winter (vooral in het najaar) en nationaal gezien in beperkte hoeveelheid. Dit ruwvoer is nodig om per bedrijf met de extra koeien door de winter te komen. Als de vraag naar ruwvoer sterker toeneemt dan het aanbod zal de prijs sterk stijgen. Hierdoor wordt de boer er in de winter sterk aan herinnerd, dat de totale veestapel moet zijn afgestemd op de technische mogelijkheden wat betreft de voederwinning. Een te hoge melkprijs in de winter zou het gevaar inhouden, dat dit niet voldoende tot de boer doordringt.
8. De prijs van de melk in de stalperiode is om verschillende redenen dus beslissend voor de omvang van de melkproduktie:
  - a. voor de marginale produktie per koe,
  - b. voor de bepaling van de afkalfdatum en
  - c. voor het houden van melkvee door middel van aankoop van ruwvoer.
9. De prijs van de melk in de zomer heeft een veel geringere invloed op de melkproduktie. Een hoge melkprijs alleen in de zomer zal:
  - a. de produktie verhogen door middel van een intensiever grondgebruik (meer vee door meer bemesting), althans voorzover de beschikbare arbeid en de beschikbare gebouwen dit toe laten,
  - b. de produktie verlagen door een verschuiving van de afkalfdatum meer naar het voorjaar.Het eerste (a) is een kwestie, die te maken heeft met de gemiddelde prijs voor de gehele melkproduktie; b is een kwestie van verhouding tussen de zomer- en de wintermelkprijs.

10. Verwacht mag worden, dat de onder 9 genoemde tendenties elkaar ongeveer zullen neutraliseren. In ieder geval is duidelijk, dat een hoge melkprijs in de zomer geen of slechts geringe effecten zal hebben op de melkproduktie, terwijl daarentegen de melkproduktie gevoelig reageert op een hoge melkprijs in de winter (zie 8).
11. Dit wordt bevestigd door de feiten. In de zomer van 1957 lag de melkproduktie 4 à 5 % boven het gemiddelde van de voorafgaande 3 jaren. Voor een groot deel is dit te verklaren door de gunstige zomer. Elders in Europa steeg de melkproduktie eveneens. In de winter van 1957/58 lag de melkproduktie 12 à 15 % boven het gemiddelde van de voorafgaande 3 jaren, van 16-22 februari j.l. zelfs 18 %. Aangezien het aantal melkkoeien praktisch niet is gestegen (0,4% van december 1956 op december 1957) moet dit het gevolg zijn van een grotere krachtvoedergift per koe.
12. De garantie-prijs ligt thans + 9 ct. boven de marktprijs. De prijs van de wintermelk zoals de boer die ontvangt ligt hiermede op een niveau dat niet past bij een produktie-omvang waarvoor nationaal economisch redelijke prijzen zijn te maken. Daar deze melkprijs bij de boer vooral sterk gestegen is door een hogere vergoeding voor de kostenelementen met in hoofdzaak een vast karakter (grond en gebouwen en arbeid) induccert deze melkprijs een hogere (marginale) melkproduktie op basis van marginaal krachtvoer. Een beperking (zelfs inkrimping) van de melkproduktie op krachtvoerbasis is integendeel zeer gewenst. Dit kan worden bereikt door de melkprijs in de zomer sterker te verhogen dan in de winter.
Bij een garantie-prijs van gemiddeld 29 ct. zou dan de wintermelkprijs 25 ct. kunnen zijn en de zomermelkprijs 31,70 ct., bij een verhouding van 40 % wintermelk.
13. Een dergelijk systeem is zeer eenvoudig uit te voeren. Uit bijlage II blijkt, dat een verschuiving van wintermelk naar zomermelk een sanerende werking heeft zodat de bijdrage uit de schatkist wordt verminderd.
14. Een belangrijk aspekt van de moeilijkheden ligt thans hierin dat de prijsverhoudingen van de wereldmarkt niet aan de boer worden doorgegeven. Met de melkprijs en de granen liggen we 30 à 40 % boven de wereldmarkt; het eiwitrijk veevoer ligt daarentegen ongeveer op het niveau van de wereldmarkt. Juist door deze kunstmatige verschuiving van de prijsverhouding is het voor de boer aantrekkelijk zijn melkproduktie op basis van eiwitrijkkrachtvoer uit te breiden. Het verdient daarom overweging de verschuiving op te heffen, door ook de prijs van dit eiwitrijke veevoer 30 à 40 % boven de wereldmarktprijs te brengen. Dit zou mogelijk zijn door een "omzetheffing" van 40 %.
Via het L.E.F. zouden deze heffingen weer ten goede kunnen komen aan de veehouderij, zodat de veehouderij als geheel hierdoor niet wordt getroffen, maar de boer individueel wel wordt beïnvloed.

15. Een verhoging van de prijs van de veekoeken met 40 % heeft tot gevolg, dat het krachtvoer voor de verschillende diersoorten met de volgende percentages stijgt:

rundvee	20 %
varkens	3 %
pluimvee	3 %

Het effect op de kosten bij de varkens en het pluimvee is dus gering. Er bestaan zeker mogelijkheden om dit effect zo nodig op te heffen.

16. De verhouding tussen de prijs van de melk in de winter en de krachtvoer-prijs is dus het kardinale punt. Hiervoor zijn twee wegen aangegeven om deze prijsverhouding te beïnvloeden nl.

a via de prijsverhouding van winter- en zomermelk,

b via de prijs van het krachtvoer.

Het lijkt gewenst een combinatie van beide mogelijkheden te vinden om de effecten van beide afzonderlijke maatregelen niet te sterk te doen zijn waardoor eventuele ongunstige neveneffecten van beide maatregelen kunnen worden verzacht.

17. Door de verhouding tussen de prijs van de melk in de winter en de krachtvoederkosten te beïnvloeden, wordt een economisch klimaat geschapen, dat remmend werkt op de produktie; althans op de omzetting van krachtvoer in melk. Het laat ruimte open voor diegenen, die kans zien in dit economisch klimaat de produktie uit te breiden. Dit laatste is (nationaal-economisch gezien) dan een voordelige uitbreiding van de produktie, waartegen geen bezwaren bestaan, integendeel.

's-Gravenhage, 11 maart 1958

Berekening (schatting van de zuivelwaarde zonder inleverings-
mogelijkheid)

OPBRENGST INDUSTRIE-MELK

<u>Weideperiode</u>	<u>Kaas</u>	<u>Boter + ondermelk</u>	<u>Condens</u>	<u>Poeder</u>
aandeel plas	45 %	20 %	15 %	20 %
zuivelwaarde	19	18	22	20
gewogen zuivel- waarde	8,6	3,6	3,3	4,-
<u>19,5 ct/kg melk</u>				

<u>Stalperiode</u>	<u>Kaas</u>	<u>Boter + ondermelk</u>	<u>Condens</u>	<u>Poeder</u>
aandeel plas	45 %	25 %	25 %	5 %
zuivelwaarde	21	21	23	20
gewogen zuivel- waarde	9,5	5,3	5,8	1,-
<u>21,6 ct/kg melk</u>				

VOORBEELD-BEREKENING BIJ MEER OF MINDER STALMELKI 100.000 kg melkproduktie per bedrijf per jaar.

30.000 kg stalmelk

70.000 kg weidemelk

Gemiddelde kostprijs 28 ct/kg

Garantie-prijs gemiddeld ook 28 ctOpbrengst:

30.000 kg stalmelk à 21,6 ct. = f 6.480,-

70.000 kg weidemelk à 19,5 ct. = " 13.650,-

f 20.130,-

Gemiddelde opbrengstprijs 20,1 ct/kg

Te kort 100.000 x (28 - 20,1) = f 7.900,-

.o.o.o.o.o.o.o.o.o.

Bij meer wintermelk wordt dit:

II. 105.000 kg melkproduktie per bedrijf per jaar

42.000 kg stalmelk

63.000 kg weidemelk

Gemiddelde kostprijs 28,6 ct/kg

Garantie-prijs gemiddeld ook 28,6 ctOpbrengst:

42.000 kg stalmelk à 21,6 ct = f 9.072,-

63.000 kg weidemelk à 19,5 ct = " 12.285,-

f 21.357,-

Gemiddelde opbrengstprijs 20,3 ct/kg

Te kort 105.000 x (28,6 - 20,3) = f 8.715,-